

Miljøverndepartementet

Vår ref.: 2010/58

Deres ref.:

Dato:22.9.10

Retningslinjer for vurdering av genmodifiserte planter med gener som koder for antibiotikaresistens

Bioteknologinemnda opplever at antallet GMO-søknader øker, og antallet ventes å stige ytterligere etter at EU åpner for at det er opp til de individuelle medlemsstatene om de vil tillate dyrking av GMO. For å få en så effektiv behandling som mulig ønsker nemnda klarere retningslinjer for vurdering av søknader som gjelder GM-planter som inneholder gener som koder for antibiotikaresistens, spesielt der hvor det ikke søkes om anvendelse til mat eller fôr. Nemnda ønsker derfor å be Miljøverndepartementet å avklare om formuleringene i Matmeldingen, St. meld. nr.40, (1996-1997) kan tolkes som et omfattende, generelt forbud mot GM-planter som inneholder gener som koder for antibiotikaresistens. Slike søknader vil dermed kunne få en forenklet behandling, og dermed frigjøre ressurser til annen søknadsbehandling.

Bakgrunn

Bioteknologinemnda har mottatt en anmodning fra Direktoratet for naturforvaltning hvor de ber om innspill til slutføring av to søknader om markedsføring av den genmodifiserte poteten Amflora som nå er godkjent av EU-kommisjonen. Poteten har endret stivelsesinnhold, men inneholder også antibiotikaresistensgenet *nptII*. Det søkes primært om dyrking og industriell bruk av Amflora under EU-direktiv 2001/18, men i tillegg søkes det om bruk av restavfallet til bruk som fôr og gjødsel under EU-forordning 1829/2003.

Norsk lovgivning vedrørende gener som koder for antibiotikaresistens

I den norske genteknologiloven er det ikke nedfelt et absolutt forbud mot organismer som inneholder gener som koder for antibiotikaresistens. Likevel har vi i form av forskrift om fôrvarer (2002-11-07), § 5, nedfelt et forbud mot å: "tilvirke, importere og framby fôrvarer som inneholder gener som koder for antibiotikaresistens, der disse genene er tilført ved genmodifisering og kan påvises i sluttproduktet". Det er også et tilsvarende forbud mot gener som koder for antibiotikaresistens i § 1 i forskrift om næringsmidler og næringsmiddelingsredienser (trådte i kraft 01.06.02). Denne paragrafen er imidlertid ikke absolutt siden det fremkommer av § 4 at Mattilsynet kan dispensere fra forskriften i særlige tilfeller.

Forbudene mot gener som koder for antibiotikaresistens i GM-planter, som er nedfelt i forskriftene til genteknologiloven, gjelder anvendelsesområdene mat og fôr. Forbudene gjelder imidlertid ikke direkte for andre anvendelsesområder, som for eksempel industriell bruk og dyrking av Amflora, der det *ikke* søkes om bruk til mat eller fôr. I EU-direktiv 2001/18 heter det imidlertid at GM-planter som inneholder gener som koder for resistens mot antibiotika som brukes i veterinærmedisinsk eller medisinsk behandling, bør fases ut innen utgangen av 2004. Dette samsvarer med Stortingets enstemmige uttalelse i Matmeldingen (St. meld. nr.40) (1996-1997), der Stortinget 18.06.97 vedtok: *"Stortinget ber Regjeringen om å forby produksjon, import og utsetting av alle genmanipulerte produkter som inneholder gener som koder for antibiotikaresistens, og å arbeide for internasjonale forbud på dette området"*. Norske myndigheter har tidligere tatt til orde for en føre var-holdning og ikke godkjent GM-planter med gener som koder for resistens mot antibiotika som brukes innen medisin eller veterinærmedisin. Dette er en holdning som Bioteknologinemnda deler.

Bioteknologinemndas tolking av genteknologiloven

Etter Bioteknologinemndas mening bør den generelle, omfattende formuleringen fra Matmeldingen hvor det refereres til "alle genmanipulerte produkter som koder for antibiotikaresistens", uten å ta forbehold om at disse skal kunne påvises i sluttproduktet, tolkes som et forbud mot gener som koder for antibiotikaresistens uansett anvendelsesområde. Likevel, siden forskriftene til genteknologiloven spesifikt refererer til fôrvarer og næringsmidler, kan forbudet mot gener som koder for antibiotikaresistens også tolkes som at det ikke nødvendigvis gjelder for andre anvendelsesområder, og at bl.a. dyrking og produkter til industrielle formål faller utenfor forbudet. Slik nemnda ser det er det derfor et misforhold mellom Stortingets generelle, omfattende formulering i matmeldingen og den begrensede, spesifikke formuleringen som er nedfelt i forskriftene i loven. Det er derfor et spørsmål om formuleringene fra matmeldingen automatisk vil føre til et forbud fra norske myndigheters side for alle GM-planter med gener som koder for antibiotikaresistens, uansett bruksområde. Vi håper at Miljøverndepartementet kan bidra til at dette blir klargjort.

Med hilsen

Lars Ødegård, leder

Sissel Rogne, direktør

Saksbehandler: Tage Thorstensen, seniorrådgiver